

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

«Затверджую»

Заступник директора з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи

Г. М. Марченко

Г. М. Марченко

«29» серпня 2023 року

ПРОГРАМА

КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ПСИХОЛОГІЇ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.02 Мова і зарубіжна література
Спеціалізація	014.021 Англійська мова і література
Додаткова спеціальність:	053 Психологія
Освітня програма	Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література). Психологія

Дніпро 2023

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з психології (для здобувачів VI курсу очної форм навчання) укладена відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Наказ МОН України № 564 від 24.04.19),); професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти» (Наказ МРЕТСГ від 24.11.2020 р. № 2425) та вимог освітньо-професійної програми Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література). Психологія

Укладачі:

Грицук О. В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Борозенцева Т. В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Резнікова О.А., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Програму комплексного кваліфікаційного екзамену з психології викладання затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 13 від «30» червня 2023 р.

Завідувач кафедри психології

Борозенцева Т.В.

Схвалено Науково-методичною радою Горлівського інституту іноземних мов
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Голова

проф. Т. М. Марченко

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
1. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ТА ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ НА КОМПЛЕКСНОМУ КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ЕКЗАМЕНІ.....	5
2. СТРУКТУРА КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ.....	7
3. ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНО-СПРЯМОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	9
3.1. Зміст теоретичних питань.....	9
3.2. Завдання з практичної підготовки.....	14
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ТА ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ	16
4.1. Оцінювання іспиту.....	16
4.2. Підсумкова оцінка за іспит.....	21
5. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА	22
6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	23

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену призначена для здобувачів, які закінчують Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «ДДПУ» очної форм навчання за освітньо-професійної програмою Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література). Психологія

Комплексний кваліфікаційний екзамен з психології має на меті перевірку і оцінку рівня сформованості знань здобувачів з теоретичних та методологічних основ психологічної науки; основних етапів психічного та психосоціального розвитку людини; змісту та функцій професійного спілкування практичного психолога з дітьми різного віку та дорослими; вимог до практичного психолога як суб'єкта комунікативної діяльності.

До складання комплексного кваліфікаційного екзамену з психології (освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр») допускаються здобувачі VI курсу, які повністю виконали вимоги навчального плану, зокрема Робочих програм навчальних дисциплін: «Сучасні теорії та практики психологічного консультування», «Методика та етика сучасних наукових досліджень», «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів», «Особистість у кризових умовах: психотехнології особистісних змін», «Основи професійного самовдосконалення».

Для проведення комплексного кваліфікаційного екзамену з психології формується державна екзаменаційна комісія в складі голови та екзаменаторів (членів) комісії. Комісія створюється щорічно наказом директора і діє протягом календарного року.

1. ВИМОГИ ДО РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ НА КОМПЛЕКСНОМУ КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ЕКЗАМЕНІ

На екзамені здобувачі повинні вільно володіти знаннями з психології, уміти правильно реалізовувати норми психологічної науки в різних видах професійно-освітньої діяльності та володіти практичними знаннями, навичками, необхідними для роботи в середній школі, гімназії, ліцеї, коледжі, науково-дослідному інституті гуманітарного профілю, вищому закладі освіти.

Головною вимогою комплексного екзамену до рівня теоретичних і практичних знань здобувачів є володіння ними програмовим матеріалом навчальних дисциплін із психології, які викладались упродовж навчання.

На екзамені здобувачі повинні продемонструвати **знання** теоретичного змісту предметної області:

- концепції та теорії, що розкривають закономірності виникнення, розвитку та функціонування психіки;
- психологічні особливості життєвого шляху особистості, взаємодії людей у малих і великих соціальних групах;
- методів теоретичного та емпіричного дослідження, валідних, стандартизованих психодіагностичних методик, методів аналізу даних;
- технологій психологічної допомоги (тренінгові, психокорекційні, просвітницькі, консультаційні, психодіагностичні).

На екзамені здобувачі повинні продемонструвати **вміння**:

- впроваджувати новітні досягнення психології, психологічну діагностику на практиці у навчальному закладі;
- використовувати методи дослідження, організації різних видів робіт практичного психолога;
- проводити психологічне обстеження особистості з метою створення сприятливих умов для її розвитку, корекції, соціально-психологічної реабілітації;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, проектувати і формулювати завдання щодо засвоєння навчального матеріалу, обирати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання;
- забезпечувати індивідуальний підхід до кожної особистості, допомагати в професійному й життєвому самовизначенні;
- діагностувати психологічні причини відхилень в інтелектуальному й особистому розвитку особистості, причини порушення поведінки, рівень оволодіння необхідними навичками й уміннями;
- визначати характер міжособистісних стосунків у соціальних групах та психологічні причини порушення спілкування з однолітками й дорослими;

- накопичувати фактичний матеріал для підготовки, організації та реалізації самостійної професійної діяльності;
- творчо здійснювати основні види роботи психолога в закладах освіти: просвітницьку, консультаційну, діагностичну, розвивальну та корекційну;
- відбирати та використовувати продуктивні методики та техніки психологічної допомоги;
- використовувати сучасний навчально-методичний матеріал, науково обґрунтований діагностико-корекційний інструментарій.

2. СТРУКТУРА КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Комплексний кваліфікаційний екзамен з психології складається з усної частини, що включає завдання з наступних навчальних дисциплін: «Сучасні теорії та практики психологічного консультування», «Методика та етика сучасних наукових досліджень», «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів», «Особистість у кризових умовах: психотехнології особистісних змін», «Основи професійного самовдосконалення».

Усна частина іспиту передбачає відповідь здобувача на 2 теоретичні питання та виконання практичного завдання.

Відповідаючи на питання з теоретичних аспектів психології, здобувач повинен повністю розкрити його зміст, продемонструвати знання психологічних закономірностей розвитку психіки, методів дослідження в психології, психологічної структури особистості, теорій навчання та розвитку, особливостей розвитку психології як науки; вміння визначати, систематизувати та аналізувати психологічні явища.

Тематика першого теоретичного питання стосується навчальних дисциплін: «Методика та етика сучасних наукових досліджень», «Особистість у кризових умовах: психотехнології особистісних змін»,

Тематика другого теоретичного питання поєднує в собі теорію та практику науково-прикладної психології та включає питання з таких навчальних дисциплін, як «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів», «Сучасні теорії та практики психологічного консультування», «Основи професійного самовдосконалення».

Виконуючи **практичне завдання** з здобувач демонструє здатність обирати доказові методики і техніки практичної діяльності, розробляти та планувати тренінгову, психокорекційну, консультаційну, психодіагностичну діяльність, здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

Білет складається з трьох питань, два з яких теоретичні і одне практичне. Наприклад:

Завдання № 1: Розвиток сучасної наукової методології. Загальнонаукові та загальнопсихологічні принципи дослідження.

Завдання № 2: Механізми та психологічні структури особистісного зростання: самопізнання, самоспонування, програмування професійного і особистісного зростання, самореалізація.

Завдання № 3: Сучасні маніпуляції новинами в Україні. Базові підходи та інструменти протидії медіа-маніпуляціям. Методи розпізнавання фейків. Приклад.

При відповіді на питання білету звертається увага на необхідність:

- дотримання норм часу при підготовці та викладенні рішення завдання;
- логічного переходу від однієї частини до іншої;
- доповіді в нормальному темпі мовлення;
- вміння давати вичерпну відповідь на запитання й зауваження голови і членів (екзаменаторів) атестаційної комісії.

3. ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНО-СПРЯМОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ

3.1. Зміст теоретичних питань

Частина I ПИТАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО ЗМІСТУ

1. Наукове психологічне дослідження: його принципи і структура. Постановка проблеми, пошук джерельної бази та вивчення наукових надбань.
2. Методика, етапи вибору теми наукового дослідження; формулювання теми. Визначення актуальності теми, її наукового та практичного значення.
3. Методика визначення мети та створення системи дослідницьких завдань. Визначення об'єкта та предмета дослідження, формулювання гіпотези.
4. Організація та проведення експериментального дослідження. Правила формування вибірки досліджуваних. Вибір методів дослідження.
5. Опис результатів експериментального дослідження. Визначення практичного значення одержаних результатів. Написання висновків.
6. Складання психокорекційних програм. Принципи побудови психокорекційних програм. Структура психокорекційного комплексу.
7. Поняття кризи. Психологічні особливості кризи. Характеристика кризового стану особистості.
8. Співвідношення понять кризового стану, травми, дистресу, фрустрації, конфлікту. Значення психологічного концепту стресу в психології кризи.
9. Соціально-психологічні детермінанти кризових станів. Динаміка кризи. Моделі протікання кризи. Посткризове відновлення.
10. Типологія кризових ситуацій. Кризи розвитку (вікові кризи). Криза вмирання. Деприваційні кризи (кризи втрати і розлуки).
11. Біографічні кризи у контексті автентичності особистості. Травматичні кризи. Кризи відносин.
12. Кризи сенсу життя. Морально-етичні кризи.
13. Стресові ситуації. Типології стресових розладів: гострі стресові реакції, ПТСР, розлади адаптації.
14. Бойова психічна травма: критерії діагностики, динаміка розвитку, реабілітація.
15. Поняття життєвого шляху кризової і гармонійної особистості. Простір і час життєвого світу кризової особистості.
16. Кризова реструктуризація системи відносин людини. Зміна ставлення до самого себе. Перетворення мотиваційно-ціннісної та смислової систем людини.

17. Стратегії подолання життєвих криз та їх типологія. Механізми і психологічні структури посткризового зростання.

18. Визначення та сутність психологічної допомоги особистості в кризових станах. Види психологічної допомоги в кризових ситуаціях.

19. Сучасні вимоги до фахівця-психолога з урахуванням глобальних цивілізаційних тенденцій. Професійні характеристики сучасного психолога. Застосування системного підходу у професійному саморозвитку.

20. Сутність та етапи професійного становлення. Професійне становлення психолога-дослідника. Професійне становлення психолога практика.

21. Основні прояви професійного та емоційного вигорання. Профілактичні заходи щодо попередження професійного вигорання психолога.

22. Сутність, зміст, особливості, етапи і чинники самовиховання. Завдання професійного самовиховання психологів. Складові процесу професійного самовиховання.

23. Самоменеджмент як провідний механізм самовдосконалення психолога. Інноваційні заходи спрямовані на забезпечення ефективності процесу самоорганізації.

24. Супервізія як напрям психологічної допомоги практикуючим психологам. Цілі, задачі, функції супервізії. Форми супервізії. Інтервізія. Балінтовські групи.

25. Показники іміджу психолога. Засоби формування професійного іміджу майбутніх психологів у процесі професійної підготовки.

Частина II

ПИТАННЯ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ

1. Поняття про активний метод в сучасній психології. Загальна характеристика тренінгу, психологічного консультування і активних методів навчання. Розвиток проблемно-орієнтовного консультування в Україні (П. П. Горностай, С. В. Васьковська).

2. Норми та принципи організації роботи бізнес-тренера. Вимоги до бізнес-тренера. Особливості діяльності тренера в межах ресурсної та процесуальної парадигми.

3. Технологія конструювання психологічного тренінгу під завдання організації. Технології вибору тренінгових продуктів і послуг.

4. Особливості проведення тренінгів з дітьми різного віку. Спрямованість і тематика тренінгів в закладах дошкільної, загальної середньої та вищої освіти (тренінг самопізнання, розвитку комунікативних навичок, згуртованості колективу, креативності, толерантності).

5. Типології тренінгових груп. Критерії виділення типів тренінгових груп. Організаційні аспекти комплектування груп і проведення занять. Організаційні умови та місце проведення психологічного тренінгу.

6. Особливості професійної підготовки тренера в Україні: освіта, досвід, вимоги до сертифікації та акредитації. Галузеві вимоги до кваліфікації та компетентності тренера.

7. Інтерв'язні та суперв'язні форми роботи в підготовці та діяльності тренерів. Прямі та непрямі методи діагностики/самодіагностики особистості тренера.

8. Планування та підготовка тренінгу. Плановий, сценарний, модульний, проектний, модельний просторовий та процесуальний підходи до формування макроструктури тренінгу.

9. Зміст і структура тренінгу тренерів. Ключові компетентності тренера. Тренерські стилі. Інструменти тренера.

10. Корекція тренером негативних установок у ставленні до себе під час психотренінгу.

11. Специфіка, переваги та недоліки групової дискусії, тренінгових вправ, ігрових методів, психогімнастики, проєктивних методів, кейс-методу,

12. Специфіка, переваги та недоліки методів розвитку соціальної перцепції, методів тілесно-орієнтовано психотерапії, медитативних технік, арт-терапії, музичної терапії.

13. Матеріально-технічне оснащення (устаткування) психологічного тренінгу. Використання технічних засобів у тренінговій роботі. Відеозйомка на тренінгу.

14. Стан досліджень гібридних загроз. Психологічна стійкість до гібридних загроз. Стратегія випередження гібридних загроз. Методи просвіти населення щодо гібридних загроз.

15. Сучасні маніпуляції новинами в Україні. Базові підходи та інструменти протидії медіа-маніпуляціям. Методи розпізнавання фейків.

16. Предмет, мета та завдання психологічного консультування. Психологічне консультування в структурі психологічної допомоги.

17. Теоретичне обґрунтування основних характеристик особистості консультанта. Модель ефективного консультанта.

18. Розвиток власної теоретичної орієнтації. Основні підходи до вибору власної теоретичної орієнтації: еkleктичний, інтегративний, прихильність одній теорії.

19. Особливості роботи консультанта із постраждалими від воєнних подій в країні. Мовний, світоглядний, релігійний аспекти у взаємодії із клієнтом.

20. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта. Професійна деформація особистості психолога.

21. Консультативний контакт. Чинники ефективності консультативного контакту.

22. Структурування невербальних реакцій у консультуванні. Невербальні навички підтримки консультативного контакту.

23. Структурні особливості проблемно-орієнтованого консультування. Структурування часу і змісту.

24. Перенесення і контрперенесення в консультуванні. Терапевтичний зміст перенесення і контрперенесення. Значення перенесення. Причини контрперенесення і його вплив на консультативний контакт. Позитивне контрперенесення.

25. П'ятикрокова модель інтерв'ю. Зміст, структура і завдання п'ятикрокової моделі інтерв'ю. Основні стадії п'ятикрокової моделі інтерв'ю.

3.2. Завдання з практичної підготовки

1. Складання тренінгової програми. Дев'ятикрокова модель підготовки до тренінгу. Приклад програми тренінгу комунікативних навичок для старшокласників

2. Психодіагностичні методи оцінювання ефективності тренінгу. Анкета учасника тренінгу. Аналіз психологічного тренінгу. Приклад анкети учасника тренінгу.

3. Технології і механізми маніпулятивного впливу. Маніпулятивні технології в рекламі. Приклад розпізнання маніпуляції

4. Психодіагностичні технології кризових особистісних змін. Методики діагностики особистісної готовності до переживання стресових ситуацій і кризових станів.

5. Психодіагностичні технології кризових особистісних змін. Методики діагностики сімейних стресів і кризових ситуацій.

6. Психодіагностичні технології кризових особистісних змін. Методики діагностики індивідуальних можливостей оволодіння стресовими та кризовими ситуаціями.

7. Біоенергетичний рівень адаптивної саморегуляції стресу. Антистресове харчування.

8. Психофізіологічний рівень адаптивної саморегуляції стресу. Аутогенне тренування.

9. Психофізіологічний рівень адаптивної саморегуляції стресу. Техніки дихання.

10. Психофізіологічний рівень адаптивної саморегуляції стресу. Медитація.

11. Психотерапевтичні технології особистісних змін в кризових умовах та критичних ситуаціях життя. Когнітивні і раціонально-емотивні техніки А. Бека й А. Еліса.

12. Психотерапевтичні технології особистісних змін в кризових умовах та критичних ситуаціях життя. Психотехнології саногенного і позитивного мислення.

13. Психотерапевтичні технології особистісних змін в кризових умовах та критичних ситуаціях життя. Гештальт-техніки усвідомлення потреб.

14. Консультування тривожних клієнтів. Основні способи і засоби маскуванія тривоги.

15. Консультування вороже налаштованих і агресивних клієнтів. Причини появи агресивних реакцій у клієнтів.

16. Особливості консультативного контакту та завдання консультативної роботи з «немотивованими» клієнтами.

17. Консультування при переживанні провини. Феномен провини, її психічні форми і механізм дії на людину.

18. Особливості консультування клієнтів, які плачуть. Причини появи емоційної реакції плачу в клієнтів.

19. Зміст психологічної допомоги у випадку тяжкої невиліковної хвороби.

20. Зміст психологічної допомоги у випадку переживання втрати близької людини. Опис процесу скорботи в консультуванні (модель Кублер-Росс).

21. Стадії розлучення в структурі консультативного процесу (модель Кублер-Росс). Завдання консультанта.

22. Проблеми консультування батьків. Типові скарги батьків на дітей. Постановка психологічного діагнозу.

23. Корекція стосунків батьків і дитини. Загальна стратегія і тактичні заходи.

24. Актуальні проблеми консультування подружніх пар. Причини приходу чоловіка й жінки в консультацію.

25. Розв'язання проблеми розподілу влади в подружніх стосунках. Шляхи корекції ригідних уявлень і принципів.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ТА ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ НА КОМПЛЕКСНОМУ КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ЕКЗАМЕНІ

Рівень навчальних досягнень здобувачів оцінюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів складається з суми балів, отриманих ним на іспиті (максимальна кількість балів – 100).

4.1. Оцінювання іспиту

Оцінювання усної частини іспиту здійснюється на основі критеріїв, що застосовуються окремо до кожного з трьох питань екзаменаційного білета.

Загальна кількість балів за перше питання – 100 балів. Коефіцієнт – 0,333.

Загальна кількість балів за друге питання – 100 балів. Коефіцієнт – 0,333.

Загальна кількість балів за третє питання – 100 балів. Коефіцієнт – 0,333.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ

100 балів (оцінка «відмінно») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- дає ґрунтовну відповідь на питання екзаменаційного білета;
- комплексно розв'язує поставлене завдання, правильно застосовуючи отримані знання з дисципліни;
- повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами;
- відповідь будує послідовно і правильно;
- вільно володіє спеціальною термінологією психологічних дисциплін.

95 балів (оцінка «відмінно») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- дає ґрунтовну відповідь на питання екзаменаційного білета;
- комплексно розв'язує поставлене завдання, правильно застосовуючи отримані знання з психологічних дисциплін;
- повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами;
- відповідь будує послідовно і правильно; вільно володіє спеціальною термінологією психологічних дисциплін.

Допускається 1-2 неточності у викладі матеріалу, які не призводять до помилкових висновків.

90 балів (оцінка «відмінно») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- дає ґрунтовну відповідь на питання екзаменаційного білета;
- комплексно розв'язує поставлене завдання, правильно застосовуючи отримані знання з дисципліни;
- повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами;
- відповідь будує послідовно і правильно;
- вільно володіє спеціальною термінологією психологічних дисциплін.

Допускається 2-3 неточності у викладі матеріалу, які не призводять до помилкових висновків.

85 балів (оцінка «добре») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- комплексно розв'язує поставлені питання;
- правильно розкриває основний зміст матеріалу відповідно до поставленої проблеми;
- точно використовує спеціальну термінологію; вільно володіє спеціальною термінологією психологічних дисциплін.

У відповіді можливі 1-2 неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у викладі матеріалу, які не впливають на змістовність.

80 балів (оцінка «добре») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- комплексно розв'язує поставлені питання;
- правильно розкриває основний зміст матеріалу відповідно до поставленої проблеми;
- точно використовує спеціальну термінологію;
- відповідає без грубих помилок.

У відповіді можливі 2-3 неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у викладі матеріалу, які не впливають на змістовність.

75 балів (оцінка «добре») ставиться, якщо здобувач виявляє такі знання та вміння:

- повно розв'язує поставлені питання;
- правильно розкриває основний зміст матеріалу відповідно до поставленої проблеми;
- використовує спеціальну термінологію;
- відповідає без грубих помилок.

У відповіді можливі 3-4 неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у викладі матеріалу, які не впливають на змістовність.

70 балів (оцінка «задовільно») ставиться, якщо:

- зміст питань викладено частково, не завжди послідовно;
- відповідь неповна, але зміст залишається;
- у відповіді можливі 1-2 неточності у використанні спеціальної термінології, помилки у викладі матеріалу, які впливають на змістовність.

65 балів (оцінка «задовільно») ставиться, якщо:

- зміст питань викладено частково, непослідовно;
- відповідь неповна, що впливає на зміст викладу;
- у відповіді можливі 2-3 неточності у використанні спеціальної термінології, помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст відповіді.

60 балів (оцінка «задовільно») ставиться, якщо:

- зміст питань викладено частково;
- відповідь неповна, що впливає на зміст викладу;
- у відповіді наявні неточності у використанні спеціальної термінології,
- грубі помилки у викладі матеріалу, які впливають на змістовність відповіді.

55 балів (оцінка «незадовільно») ставиться, якщо:

- зміст не розкрито;
- здобувач не відповідає на поставлені запитання;
- у відповіді наявні грубі помилки у використанні спеціальної термінології,
- суттєві помилки у викладі матеріалу, які впливають на зміст відповіді.

35 балів (оцінка «незадовільно») ставиться, якщо:

- основний зміст не розкрито;
- відсутнє володіння спеціальною термінологією;
- здобувач не відповідає на поставлені запитання.

0 балів (оцінка «незадовільно») ставиться, якщо:

- здобувач відмовляється відповідати на питання білета.

4.2. Підсумкова оцінка за іспит

Підсумкова оцінка на комплексному кваліфікаційному екзамені з психології складається з суми балів за усну частину, помножену на коефіцієнт 1. Загальна сума балів складає 100 балів відповідно до шкали оцінювання:

Шкала оцінювання, що встановлена вищим навчальним закладом:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною(мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	Добре		B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	Задовільно		D	(непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	(з обов'язковим повторним курсом

Встановлені критерії оцінювання дозволяють виявити у здобувачів ступінь їхньої компетентності фахівця.

5. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»
 Горлівський інститут іноземних мов
 Факультет соціальної та мовної комунікації
 Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр
 ОПП Середня освіта (Українська мова і література). Психологія
 Семестр III

КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН З ПСИХОЛОГІЇ

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 2

1. Організація та проведення експериментального дослідження. Правила формування вибірки досліджуваних. Вибір методів дослідження.
2. Особливості роботи консультанта із постраждалими від воєнних подій в країні. Мовний, світоглядний, релігійний аспекти у взаємодії із клієнтом.
3. Психотерапевтичні технології особистісних змін в кризових умовах та критичних ситуаціях життя. Гештальт-техніки усвідомлення потреб.

Затверджено на засіданні
 кафедри психології
 Протокол № __ від «__» _____ 20__ року

Завідувач кафедри _____
 (підпис)

Екзаменатор _____
 (підпис)

Екзаменатор _____
 (підпис)

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Борозенцева Т. В., Грицук О. В., Муратова О. В. Стрес-менеджмент: практичні технології. Краматорськ: Тираж-51, 2021. 128 с.
2. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування. Київ: 2004. 200 с.
5. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 338 с.
6. Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу (Київ, 8 липня 2021 р.). Київ: НА СБУ, 2021. 189 с.
7. Гибридная война: Российская Федерация против стран Балтии: обзорное издание / сост. С. Л. Фальченко, В. Н. Гребенюк. Киев: НА СБУ, 2020. 168 с.
8. Грицук О. В. Використання методу тренінгу для профілактики негативних емоційних станів викладачів закладів вищої освіти. Теорія і практика сучасної психології. 2018. №3. С. 178-180.
9. Глосарій з гібридних загроз / упоряд. С. В. Гришко та ін.; за заг. ред. С. В. Гришко. 2021. 113 с.
10. Гошовський Я. О. Ресоціалізація депривованої особистості. Дрогобич: Коло, 2008. 480 с.
11. Консультативна психологія: підручник / І.С. Булах, В.У. Кузьменко, Е.О. Помиткін та ін. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014.
12. Кошелева Н.Г. Профілактика та розв'язання міжособистісних конфліктів, обумовлених складними гуманітарними ситуаціями в умовах воєнного стану. Освіта Донеччини: історія, сьогодення та майбутнє: збірник тез доповідей наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Київ, 06 вересня 2022 р. Київ: [б.в.], 2022. С.375-379.
13. Кузьменко, В. Консультативна допомога батькам: дієві рішення. Дошкільне виховання. 2016. № 6. С. 6-9.
14. Кулакевич Т.В. Технології психологічного консультування: «Сімейне консультування»: Курс лекцій. – К.: КиМУ, 2017.
15. Психологія мовлення і психолінгвістика [навч. пос.] / Л. О. Калмикова, Г. В. Калмиков, І. М. Лапшина, Н. В. Харченко. Київ: Фенікс, 2008. 235 с.
16. Слотина Т. В. Психология личности. Санкт-Петербург: Питер, 2008. 304 с.
17. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 280с.
18. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування. Київ: Главник, 2004. 96 с.

19. Хомуленко Т.Б., Крамченкова В.О., Нестеренко М. О., Фельдман Ю.І., Шукалова О.С. Історія психології: психосоматичний підхід: навч.-метод. пос. Харків: Вид-во «Діса плюс», 2016. 188 с.
20. Яценко Т.С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика. Київ: Вища шк., 2007. 382 с.